

Капитал

Сите ние живееме во време кога
...само идејата е Капитал, сè друго е п...

INTERVIEW

ДИЈАНА ДЕСПОДОВ

ИЗВРШЕН ДИРЕКТОР НА АМЕРИКАНСКАТА
СТОПАНСКА КОМОРА ВО МАКЕДОНИЈА

АМЧАМ ЌЕ ПОВРЗУВА РАЗЛИЧНИ СЕКТОРИ ВО ОПШТЕСТВОТО СО ЦЕЛ ЗАЕДНИЧКО РЕШАВАЊЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ

ИНТЕРВЈУ

НИКОЛА ГУЛЕВ
главен финансиски директор на Еуромакс Ресурсец
ИЛОВИЦА-ШТУКА ЌЕ БИДЕ
НАЈГОЛЕМАТА ГРИНФИЛД
ИНВЕСТИЦИЈА ВО МАКЕДОНИЈА

КАПИТАЛ АНАЛИЗА

ДОМАШНИТЕ
ПРИВАТНИ ИНВЕСТИЦИИ
ПОГОЛЕМИ И ОД
СТРАНСКИТЕ И
ОД ДРЖАВНИТЕ

ECOTI

EVN

40 OKT

FZC TL OKTOMVRI AD

INTERVIEW

ДИЈАНА ДЕСПОДОВ

ИЗВРШЕН ДИРЕКТОР НА АМЕРИКАНСКАТА
СТОПАНСКА КОМОРА ВО МАКЕДОНИЈА

АМЧАМ ЌЕ ПОВРЗУВА РАЗЛИЧНИ СЕКТОРИ ВО ОПШТЕСТВОТО СО ЦЕЛ ЗАЕДНИЧКО РЕШАВАЊЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ

Јас наследив една стабилна, солидна, и реномирана организација со репутација на сериозен општествен актер кој служи како мост помеѓу приватниот сектор и општеството. Тоа се поклопува и со мојата визија за АмЧам и ќе се стремам Комората да служи како платформа за поврзување на различни интересни групи за заедничко решавање на општествени проблеми. Моето меѓународно искуство ми покажало модели на партнерства помеѓу различните сектори во општеството кои би можеле да функционираат и кај нас и ќе се фокусирам на изнаоѓање простор за формирање коалиции за колективен просперитет.

AMCHAM
MACEDONIA

Patron Members 2018

ECOTIP

EVN

4C OKTA

пишува:

Игор Петровски
igor.petrovski@kapital.mk

Д

Дијана Десподов е новоименуваниот извршен директор на Американската стопанска комора во Македонија – АмЧам (AmCham). На позицијата доаѓа од АмЧам во Тајланд а пред тоа има живеено и работено во неколку различни земји во организации како Светска банка, Националниот Фонд за Демократија во САД, Фондацијата на Бил и Мелинда Гејтс, Хеленик Петролеум, и други.

► **Г-ѓо Десподов, кои се клучните точки во вашиот план и визија за работата на АмЧам во Македонија, откако од пред неколку месеци ја добивте директорската функција? Како ќе го употребите вашето меѓународно искуство во АмЧам и други организации, на вашата актуелна позиција?**

АмЧам се поставува како глас на меѓународниот бизнис во Македонија уште од своето формирање во 2000 година и репутацијата која сега ја има е резултат на тие заложби. Ние сме комората на големи компании чии членки имаат годишен обрт од 4 милијарди евра и вработуваат 30,000 граѓани и претставуваме прилично големо парче од македонската економија. Привилегираните сме и дека нашите членки се најуспешните компании во земјата кои веќе ги разбираат концептите на одговорно работење и одржлив развој и се

ангажираат во исполнување на својата улога во општеството. Јас наследив една стабилна, солидна, и реномирана организација со репутација на сериозен општествен актер кој служи како мост помеѓу приватниот сектор и општеството. Тоа се поклопува и со мојата визија за АмЧам и ќе се стремам комората да служи како платформа за поврзување на разни интересни групи за заедничко решавање на општествени проблеми. Моето меѓународно искуство ми покажало модели на партнерства помеѓу различните сектори во општеството кои би можеле да функционираат и кај нас и ќе се фокусирам на изнаоѓање простор за формирање коалиции за колективен просперитет.

► **Кои се стратешките определби на АмЧам за подобрување на бизнис климата во Македонија? Објаснете ги накратко ставовите**

на организацијата во врска со прогресивното оданочување, потребата за социјален дијалог, склучувањето партнерства и коалиции со други организации со цел подобрување на економското опкружување, итн.

АмЧам продолжува да се залага за одржливо, предвидливо, и конкурентно бизнис опкружување кое стимулира раст и за Македонија како потполно интегриран дел од глобалната економија и атрактивен инвестициски хаб во регионот.

За да се постигнат тие заложби ќе треба сериозно да работиме на општествени реформи, а ние како бизнис интересна заедница решивме да се фокусираме на следниве приоритети: премостување на јазот помеѓу потребите на пазарот на трудот и кадрите што ги произведува образовниот систем; стимулирање на претприемчивоста и претприемништвото, особено помеѓу младите; вклучување на малите домашни компании во локалниот синџир на снабдување и на Македонија во глобалниот синџир; создавање на екосистем за поддршка на стартап компании; промовирање на концептите и практиките на социјално претприемништво, волонтерство, менторирање, и најважно од сè, регулаторно опкружување кое ќе го овозможи сето тоа, за да може приватниот сектор да се фокусира на изнаоѓање иновативни решенија на стари проблеми наместо на административни оптоварувања.

► **Како АмЧам се ангажира во решавање на еден од најголемите проблеми за целата економија – недостигот на квалификувани кадри, односно кои се вашите напори со цел премостување на јазот помеѓу образовните програма и потребите на бизнисот?**

Мислам дека проблемот со недостаток на квалификувани кадри треба повеќе да се решава на системско ниво, со разбирање и прифаќање дека учењето е континуиран, доживотен процес којшто не почнува во прво одделение и не завршува со факултет и во кого што не учествуваат само училиштата. На овој системски проблем треба да му се пристапи со заеднички напор на сите засегнати страни, од родителите до работодавците. Како засегната страна, нашите компании членки разбираат дека треба да учествуваат во градењето на кадрите кои ќе им требаат, па сè повеќе компании соработуваат директно со факултетите на збогатување на практичната програма. Сè пораспространето е и практиканството како вистинска алатка за обука на кадри наместо нешто што се решава со еден потпис. АмЧам како комора исто така

ЈА ОТВОРИВМЕ ПРВАТА СЕНЗОРНА ГРАДИНА ВО МАКЕДОНИЈА - НАДВОРЕШНА УЧИЛНИЦА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ШКОЛОТО ЗА ДЕЦА СО ОШТЕТЕН ВИД

► Ве молам, објаснете ни повеќе за најновиот проект во делот на општествената одговорност, сензорната градина? Кои се следните проекти во оваа насока што ги планира Комората?

Сензорната градина е иницијатива на АмЧам поддржана од 25 компании членки на комората. Тоа е надворешна училница за потребите на школото за деца со оштетен вид Димитар Влахов и ќе им помогне на децата да развијат способности за ориентација во просторот, како и моторни и координациски вештини. Ова е првата сензорна градина во Македонија и начинот на којшто беше пречекана од штитениците на школото сведочи за огромната потреба од инвестирање во можности за развој на ранливите категории и кон зголемување на инклузивноста на општеството.

Тоа што приватниот сектор препозна и поддржа една ваква општествена потреба е потврда за свесниот ангажман на компаниите во решавање на социјални проблеми и препознавање на улогата на бизнис секторот во општеството. АмЧам ќе продолжи да иницира и поддржува напори за подобрување на севкупното општествено опкружување преку сопствени проекти а и преку воспоставување и одржување на високи стандарди на општествена одговорност помеѓу членките.

има програма за практиканство преку која на надарени, но непривилегирани студенти им се дава можност да се доразвиваат во најдобрите компании во Македонија. Ваква суштествена реформа бара посветеност на различни засегнати страни и интересни групи и АмЧам стапува во партнерства со бројни организации за реализирање на програми во оваа насока.

► **Како според АмЧам треба да се стимулира претприемчивоста кај младите и надминување на перцепцијата за државниот сектор како најсигурна и најисплатлива дестинација за барање работа?**

За да ги стимулираме младите да ги развиваат своите претприемачки и иноваторски вештини, треба да

создадеме стабилна средина во која ќе се чувствуваат слободни да ја напуштат зоната на комфорот и да преземаат ризици и во која ќе ја имаат поддршката и менторството на родителите, образовните установи, и веќе етаблираната бизнис заедница. Исто така, треба да престанеме да ја величаме културата на неработење, да почнеме да ги цениме и поддржуваме техничките стручни училишта во произведувањето на дефицитарни кадри, и да всадиме работни навики и чувство за одговорност кај нашите деца. АмЧам поддржува програми кои ги развиваат претприемачките особини на секој степен на образование, од претшколски програми до иницијативи за професионален развој, и кои

22 ИНТЕРВЈУ

Како бизнис интересна заедница се фокусираме на: премостување на јазот помеѓу потребите на пазарот и кадрите што ги произведува образовниот систем; стимулирање на претприемништвото, особено помеѓу младите; вклучување на малите домашни компании во локалниот синџир на снабдување и на Македонија во глобалниот синџир; создавање на екосистем за поддршка на стартап компании; промовирање на концептите и практиките на социјално претприемништво, волонтерство и менторирање.

АмЧам промовира и поддржува општествено одговорни практики кои не се фокусираат само на филантропија, туку и на внатрешната работа на компаниите, од начинот на којшто се справуваат со отпадот и дали користат алтернативни извори на енергија до начинот на кој ги третираат вработените и дали се залагаат за развој на локалниот синџир на снабдување.

За да ги стимулираме младите да ги развиваат своите претприемачки и иноваторски вештини, треба да создадеме стабилна средина во која ќе се чувствуваат слободни да ја напуштат зоната на комфорот и да преземаат ризици и во која ќе ја имаат поддршката и менторството на родителите, образовните установи, и веќе етаблираната бизнис заедница.

промовираат и креираат вештини за новата дигитална ера, како Junior Achievement, Nasa Space Apps Challenge, и слични.

► **Како го оценувате нивото на општествена одговорност кај членките на АмЧам и генерално кај бизнис секторот во земјава? Го сафаат ли компаниите на вистинскиот начин концептот на општествена одговорност (на пример, дека тоа не значи само ад хок хуманитарни акции и сл., туку целокупна филозофија на работење и дејствување во заедницата) и на што треба да се фокусираат во иднина?**

Бидејќи нашите членки се претежно големи мултинационални компании во кои корпоративната култура е високо развиена, разбирањето и практикувањето на општествената одговорност во комората е на прилично високо ниво. АмЧам ја разбира општествената одговорност на компаниите како сеопфатен, интегриран и холистички процес на разгледување на местото и влијанието на компанијата врз непосредната околина и преземање мерки негативните влијанија да се минимизираат, а позитивните да се прошират. Тоа исто значи и фрлање критички поглед врз интерните практики

и нивно приближување до најдобрите глобални примери. АмЧам промовира и поддржува општествено одговорни практики кои не се фокусираат само на филантропија, туку и на внатрешната работа на компаниите, од начинот на којшто се справуваат со отпадот и дали користат алтернативни извори на енергија до начинот на кој ги третираат вработените и дали се залагаат за развој на локалниот синџир на снабдување. Општествената одговорност подразбира одговорност во сите сфери на работењето и не треба да се сведува на маркетинг алатка, туку да биде водечки принцип при креирањето на стратегијата и брендот на компанијата.

Членките на АмЧам се најактивните корпоративни играчи во општеството кои имплементираат иновативни програми за исполнување на нивната општествена одговорност, а АмЧам служи како платформа за споделување на најдобрите практики помеѓу странските и домашните компании.

► **Како АмЧам може да се ангажира како мост помеѓу потребите во општеството и капацитетот и ресурсите во приватниот сектор? Споменавте и конкретен настан наскоро во таа насока, за што поточно се работи?**

АмЧам е идеално поставен да ги

скенира проблемите и недостатоците во општеството и да ги поврзува со компании кои би можеле да помогнат. Како невладина, непрофитна, и независна организација АмЧам соработува со бројни граѓански организации коишто вршат мониторинг врз движењата и трендовите во општеството и посочуваат области каде е неопходна интервенција и каде ефектот би бил значителен и долготраен. АмЧам има увид и во приоритетите и општествено одговорните програми на членките и добро сме позиционирани да спојуваме потреби со ресурси. За да го прошириме ефектот на ваквото наше позиционирање, во ноември организираме настан на којшто пред членките ќе се претставуваат општествените потреби и проблеми, а тие ќе имаат можност да одлучат каде ќе инвестираат и ќе се обврзат дека ќе помогнат. Настанот би изгледал како своевиден социјален саем на кој компаниите ќе се 'надаваат' за решавање на социјални проблеми. Долгорочната заложба на АмЧам е сите компании во Македонија, и странски и домашни, и големи и мали и средни, да ја разберат својата улога во општеството како движечка сила на растот и развојот и заеднички да инвестираме во просперитетно општество. ■■■